

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДСТВА

Викладач: доктор філософських наук, доцент, Скворець Володимир Олексійович

Кафедра: соціології, IV корпус, ауд. 309

E-mail: skvorets.v.o@gmail.com

Телефон: 099-649-56-00, 098-788-31-77

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), Telegram, ZOOM

Освітня програма, рівень вищої освіти		соціологія магістр				
Статус дисципліни		Обов'язкова				
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2021-2022	Рік навчання -1	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів ¹		4	Лекційні заняття – 14 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 62	
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424			
Консультації: особисті – середа з 11-25 до 12-45, IV к., ауд. 309, дистанційні – Viber, Telegram, ZOOM за домовленістю.						

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціокультурний розвиток людства» є оволодіння студентами знань з проблем соціокультурного розвитку, цивілізаційних зрушень, глобальних проблем; формування знань про витоки і зміст становлення різних культурно-історичних регіонів, розуміння їхніх особливостей, передусім у сфері політичної організації суспільств та державного управління, а також міжцивілізаційних суперечностей і перспектив світового співтовариства. Зміст дисципліни «Соціокультурний розвиток людства» включає: вироблення методологічних підходів до осмислення культурно-історичного руху; розуміння місця і ролі культурної еволюції у загальному еволюційному процесі; дослідження і розуміння основних концепцій соціокультурного розвитку людства; аналіз соціокультурних основ традиційних цивілізацій: Сходу та Заходу; аналіз інших цивілізацій: африканської, південноамериканської, східно-азійської та інших; аналіз впливу світових релігій на соціокультурний розвиток людства; прогнозування становлення засад сучасної глобальної макроцивілізації; контроль засвоєння студентами теоретичних знань та формування вмінь і навичок у формі складання заліку.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможе:**

- визначати етапи соціокультурної еволюції людства;
- аналізувати суперечності соціокультурного розвитку на різних історичних етапах;
- визначати специфіку соціокультурного розвитку регіональних цивілізацій;
- визначати характер взаємозв'язку та взаємозалежності різних структурних елементів цивілізацій;
- визначати специфіку соціокультурного розвитку України;
- робити цивілізаційний порівняльно-історичний аналіз українського суспільства;

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

- бачити місце України у формуванні глобальної макроцивілізації;
- розробляти стратегію входження України у світовий цивілізаційний простір.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання самостійних дослідницьких завдань та творчих робіт розміщені на платформі Moodle:
<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи:

участь у дискусіях на семінарських заняттях;
виконання тестових завдань в системі Moodle;
написання есе (письмової роботи) на задану тему.

Критерії оцінювання теоретичного завдання:

Участь у дискусіях на семінарських заняттях оцінюється за такими критеріями:
5 балів – повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару.
4 бали – неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту.
3 бали – неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту.
1-2 бали – неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту.

Критерії оцінювання практичного завдання:

Написання есе (письмової роботи) на задану тему оцінюється за такими критеріями:
5 балів – повнота структури та змісту основних елементів аналізу в письмовій роботі за наявності власного бачення проблеми.
4-3 бали – наявність у письмовій роботі власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу.
1-2 бали – в письмовій роботі поверхово розкривається зміст проблеми.

Підсумкові контрольні заходи:

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів засвоєння студентами навчальної дисципліни на завершальному етапі. Підсумковий контроль відбувається у формі комплексного заліку, який складається з:

1) розгорнутої усної відповіді на 2 теоретичних питання; 2) виконання підсумкового тесту в системі Moodle; 3) виконання індивідуального дослідницького завдання – аналітичний огляд соціокультурних змін в одній із країн у формі презентації обсягом 12-15 файлів. Студент повинен публічно захистити свій проєкт заняття перед групою і викладачем.

За результатами заліку здобувач вищої освіти може отримати 40 балів.
3 них 10 балів – за результатами відповіді на питання, 10 балів – за результатами тестування, 20 балів – за індивідуальне завдання.
У цілому, вони можуть отримати 100 балів.

Критерії оцінювання відповіді на питання:

Кожне з двох питань відповіді на заліку оцінюється за такими критеріями:

5 балів – відповідь логічна, повна й аргументована;
 3-4 бали – відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті;
 1-2 бали – відповідь поверхова, студент знає основні поняття.

Практичне завдання (індивідуальне дослідницьке завдання) – аналітичний огляд соціокультурних змін в одній із країн.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

Критеріями оцінювання розробленої студентом програми соціологічного дослідження з проблеми соціології права є:

20-18 балів – наявність таких складових: 1) титульний лист, у якому вказано прізвище та ім'я автора, назву теми дослідження; 2) актуальність обраної проблеми дослідження; 3) мета і завдання дослідження; 4) предмет дослідження; 5) основні методи дослідження; 6) основні ідеї теорій і концепцій, на які спирається дослідження; 7) розробка заняття ґрунтується на сучасній літературі.

17-15 балів – повна або часткова відсутність одного з названих критеріїв.

14-12 балів – повна або часткова відсутність двох із названих критеріїв.

11-9 балів – повна або часткова відсутність трьох із названих критеріїв.

8-5 балів – повна або часткова відсутність чотирьох із названих критеріїв.

4-1 бали – повна або часткова відсутність п'ятьох із названих критеріїв.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	Вступ до курсу «Соціокультурний розвиток людства»		
Тиждень 2 Семінар 1	Аналіз понятійно-категоріального апарату соціокультурного розвитку людства	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
		Есе «Дискурс про вплив економіки і культури на життя суспільства» (обсягом 2-3 сторінки)	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 3 Лекція 2	Проблеми періодизації та закономірностей соціокультурного розвитку		
Змістовий модуль 2			
Тиждень 4 Лекція 3	Соціокультурні теорії суспільного розвитку		
Тиждень 5 Семінар 2	Стадійні концепції соціокультурного розвитку людства	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
		Есе «Основні підходи до осмислення історичного процесу» (обсягом 2-3 сторінки)	5
Тиждень 6 Семінар 3	Філософсько- історичні погляди К. Ясперса, В. Вернадського і Тейяра де Шардена	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
		Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 7 Лекція 4	Утвердження ранньоцивілізаційних систем		
Тиждень 8 Семінар 4	Християнський світ та його трансформація у Новоєвропейську цивілізацію	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
Тиждень 9 Лекція 5	Місце України в цивілізаційній системі людства		
Тиждень 10 Семінар 5	Соціокультурний розвиток американського континенту	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
		Есе «Основні етапи соціокультурного розвитку пострадянської України» (обсягом 2-3 сторінки)	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 11 Лекція 6	Давня та сучасна Індія		
Тиждень 12 Семінар 6	Японська цивілізація	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
Тиждень 13 Лекція 7	Китайсько- Далекосхідна локальна цивілізація		
Тиждень 14 Семінар 7	Арабо- мусульманський соціокультурний світ та африканська цивілізація	Участь у дискусіях на семінарських заняттях Есе «Основні фактори соціокультурних змін в арабо-мусульманському світі» (обсягом 2-3 сторінки)	5 5

	Підсумковий контроль (теоретичний і практичний)	Захист індивідуального дослідницького завдання: аналітичний огляд соціокультурних змін в одній із країн у формі презентації обсягом 12-15 файлів.	20
		Підсумкове тестування на платформі Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6424	10
		Відповідь на питання заліку	10

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Кримський С.Б. Цивілізаційний розвиток людства / С.Б. Кримський, Ю. В. Павленко. Київ: вид-во Фенікс, 2007. 316 с.
2. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації : Соціокультурний розвиток людства / Ю. В. Павленко. Київ: Генеза, 1996. 360 с.
3. Скворець В.О. Трансформація соціоісторичного організму України: аналітика соціальних процесів / В.О. Скворець. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2019. 520 с.
4. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / Самюэль Хантингтон; [пер. с англ. Т. Велимеева]. Москва : Издательство АСТ, 2020. 576 с. (Эксклюзивная классика).
5. Цивілізаційний вибір України: парадигма осмислення і стратегія дії : національна доповідь / ред. кол.: С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський та ін. ; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ : НАН України, 2016. 284 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Базилевич В. Д. Формацийний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку / В.Д. Базилевич / В кн. Економічна теорія: Політекономія. URL : http://pidruchniki.ws/1228112839914/politekonomiya/ekonomichna_sistema_suspilstva_vidnosini_vlasnosti
2. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В.И. Вернадский. Москва : Наука, 1989. 261 с. URL : <http://www.spsl.nsc.ru/win/nelbib/vernd/vernadsky.pdf>
3. Дьяконов И. М. Пути истории : От древнейшего человека до наших дней. / И. М. Дьяков. Москва, 1994. 384 с. URL : <http://abuss.narod.ru/Biblio/diakonov.pdf>
4. Ионов И. Н. Теория цивилизаций и эволюция научного знания / И. Н. Ионов. Проблемы исторического познания. URL : <http://ecsocman.hse.ru/data/915/285/1218/012Ionov.pdf>
5. Кіктенок В. О. Огляд гіпотез походження китайської цивілізації. URL : http://www.sinologist.com.ua/doc/Kiktenko/%D0%9E%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4_%D0%B3%D1%96%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%B7.pdf
6. Ніколова Н. І. Міждисциплінарне дослідження соціокультурної динаміки як інноваційна складова освітнього процесу. URL : http://novyn.kpi.ua/2007-2-2/07_Nikolova.pdf
7. Павленко Ю. В. Концептуальні засади осмислення цивілізаційного процесу. URL : / <http://www.mao.kiev.ua/biblio/jskans/2007-4-pavlenko.pdf>
8. Павлова О. Ю. Єдність і локальність культурно-історичного процесу / О. Ю.Павлова / в кн. : Історія української культури. URL : http://libfree.com/170213555_kulturologiyayednist_lokalnist_kulturnoistorichnogo_protsestu.html
9. Сорокин П. А. Социокультурная динамика и эволюционизм. URL : <http://abuss.narod.ru/Biblio/sorokin2.htm>
10. Сайко Э. В. Цивилизация в пространственно-временном континууме социальной эволюции и проблема ее системного слома (Об определении феномена цивилизации). URL : <http://ec-dejavu.ru/c/Civilization.html>

11. Тойнби А. Цивилизация перед судом истории / А. Тойнби. Москва, 1995. 476 с. URL : <http://books-history.net/9104-civilizacija-pered-sudom-istorii-audiokniga-mp3-a.html>
12. Философия истории. Антология: [книга] / Ю. А. Кимелев. Москва : Аспект Пресс, 1995. 354 с. URL : <http://www.arhibook.ru/28202-filosofija-istorii-antologija.html>
13. Хантингтон С. Дискуссия вокруг цивилизационной модели: С.Хантингтон отвечает оппонентам / С. Хантингтон // Политические исследования (Полис). 1994. № 1. С. 49-63. URL : <http://www.archipelag.ru/geopolitics/stolknovenie/clash2/2290/>
14. Шпенглер О. Закат Европы. Образ и действительность. Т.1. / Вступительная статья А. Дубнова. URL : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/Speng/index.php

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс зорієнтовано на засвоєння основних засад творчого процесу, що надзвичайно важливо в рамках обраної вами спеціальності. Будь ласка, беріть участь у обговоренні! Вміння висловлювати свою думку максимально важливо для формування належних компетенцій в галузі креативних індустрій.

***Пропуски прийнятні лише з поважної причини.** Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).*

Політика академічної доброчесності

Кожний з учасників навчального процесу зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Не допускаються письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства. Використання будь-якої інформації має бути правильно оформлене з дотриманням авторських прав. Якщо ви не впевнені у наявності плагіату, то можете перевірити себе за допомогою програмного забезпечення UniCheck, яке є в наявності у науковій бібліотеці ЗНУ. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Студент має бути впевненим користувачем програмного комплексу Moodle, який знаходиться на сайті ЗНУ. Наявність та валідність паролю є обов'язковою вимогою для початку навчання. Електронні пристрої можна використовувати лише в рамках навчальної необхідності. Під час аудиторних занять необхідно переводити свої телефони, смартфони, планшети та розумні годинники у беззвучний режим. Вони можуть відволікати вас, викладача та ваших колег. Протягом заняття варто утримуватись від надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірки електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення надсилаються через старосту та розміщуються в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2021-2022 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р. (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>